

Verguisde regisseur Tanghe is terug

toneel

Voorstelling: **De Wereldverbeteraar** (Thomas Bernhard) door De Paardenkathedraal. Regie: Dirk Tanghe. Gezien: 28-11, Stadsschouwburg Utrecht. Tournee t/m 21-2. Inl.: 030-2711414

Door Wijbrand Schaap

UTRECHT - Op het achterdoek verschijnen gigantische, afschrikwekkende monsters. Een piepklein en breekbaar mensje onder hen steekt de armpjes omhoog. De monsters strekken hun tentakels uit. Ze kietelen het mensje even, voordat het definitief in het drijfzand zakt.

Zulke beelden krijg je te zien bij Dirk Tanghe's versie van De Wereldverbeteraar. De Vlaamse regisseur grijpt voor Thomas Bernhards meesterwerk bij De Paardenkathedraal terug op de expressionistische films uit het begin van deze eeuw. Het stuk over het oude genie, dat vlak voor de uitreiking van een eredoctoraat zijn verval en eenzaamheid pareert door iedereen flink onderuit te halen, krijgt

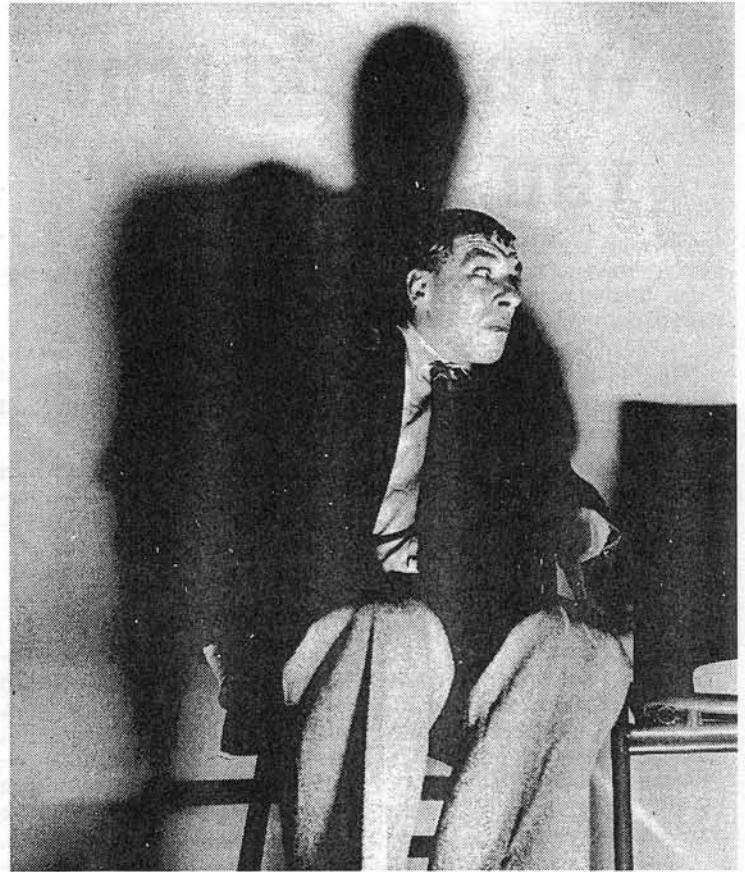
daarmee een heel nieuwe zegingskracht.

Een knalgeel doek hangt over de volle breedte van het toneel. Het licht komt van een enkele bouwlamp vlak voor hoofdrolspeler Peter de Graef. De schaduwen op het doek vertellen een eigen verhaal. Tegenspeelster Marie-Louise Stheins is op het toneel bijvoorbeeld een fragiel typetje. Op het achterdoek hangt de schaduw van de huishoudster echter dreigend boven de weerloze professor.

De Graef speelt geen kwaadaardige mopperkont, zoals Bernhard het ooit schreef. Zijn professor is gemeen, maar toch vooral een weerloos slachtoffer. De intellectueel kan zijn plattelandsverleden niet meer verbergen. Het kwijlende hoopje professor kraait, fleemt, gilt en fluistert in bonte, soms onverstaanbare dialecten.

De regisseur kiest voor een emotionele benadering, zonder de humor uit het oog te verliezen. Bernhards taalgebruik lijdt er wel flink onder. Er zullen daarom Bernhard-liefhebbers zijn die Tanghes visie zullen verketteren. Maar deze volksregisseur wil die elite van Bernhard-adepten ook helemaal niet behagen.

Deze wereldverbeteraar is een

Hoofdrolspeler Peter de Graef in De Wereldverbeteraar.

Foto Sjouke Dijkstra Fotografie

persoonlijk document van een bejubelde en verguisde regisseur die zoekt naar nieuwe manieren om zijn geliefde publiek te bereiken. De angst voor aftakeling en verval weet hij universeel en herkenbaar gestalte te geven. Theaterbeest Peter de Graef slaagt er

in om, zonder van zijn plaats te komen en zonder pauze, negen kwartier lang het publiek bij de les te houden. Dat is een grandioze prestatie. Met deze voorstelling begint voor De Paardenkathedraal dan ook eindelijk een nieuwe en spannende periode.

AD. 1-12-97